
[2024-15-RE](#)

Causa 2024-15-RE

(Felisberto Da Graça c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 143-2024. Recurs d'empara

Aute del 15 d'abril del 2024

BOPA núm. 49, del 24 d'abril del 2024

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 8 de març del 2024, per la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 22 de desembre del 2023, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 15 de febrer del 2024, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li els autes impugnats, que repositi la recurrent en el seu dret i que retrotregui les actuacions davant la Batllia per tal que dicti una nova resolució fonamentada en Dret. Així mateix, cas que es desestimi la seva pretensió, sol·licita que no es faci una expressa imposició de les costes causades a la recurrent;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 13 de setembre del 2021, la magistrada del Tribunal de Corts, Sra. Carolina Bailén Vila, va presentar una querella contra la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça per un presumpte delictes menor de calúmia amb l'agreujant que el subjecte passiu sigui funcionari o autoritat i la infracció penal s'hagi comès quan aquest subjecte es trobava en l'exercici del seu càrrec o per raó del mateix càrrec (article 30.9 del Codi penal).

Així mateix, sol·licitava l'embargament cautelar de la quantitat que la querellada pogués percebre de la indemnització derivada de la causa constitucional 2023-5-RE, a fi d'assegurar la quantitat que reclamaria en concepte de responsabilitat civil en el moment processal oportú.

1.2. El 22 de desembre del 2023, la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia va dictar un aute que decidia embargar preventivament la indemnització que la querellada pogués percebre per raó de la sentència del 17 d'abril del 2017, dictada pel Tribunal Constitucional, per tal d'assegurar la responsabilitat civil eventual que pugui veure's obligada a satisfer.

1.3. La representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 15 de febrer del 2024, el Tribunal de Corts va dictar un aute que desestimava aquest recurs i que confirmava l'aute d'embargament cautelar, amb la imposició de les costes processals a la part apel·lant.

1.4. El 8 de març del 2024, la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça va interposar un recurs d'empara contra aquestes dues resolucions dictades, respectivament, per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, i, pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent en empara sustenta que l'aute de la Batllia del 22 de desembre del 2023, i l'aute del Tribunal de Corts del 15 de febrer del 2024 vulneren el seu dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

- En el sentit indicat, exposa que el Tribunal de Corts ha refet el plantejament del batlle instructor i que, contràriament a allò que no va fer el batlle, sí que motiva la concurrència dels requisits per

acordar un embargament preventiu, quan allò que procedia no era esmenar l'aute de primera instància, sinó revocar-lo.

- Exposa que en el considerant tercer de l'aute de la Batllia, així com en el següent, es fa referència a la proporcionalitat, a la necessitat i a la justificació de la mesura cautelar, però no es confronta la concurrència d'aquests amb la realitat de les actuacions. Encara que el Tribunal de Corts intenta complir amb el deure de motivació, tampoc valora degudament la proporcionalitat de la decisió d'embargament. Afegeix que la querellant quantifica de forma arbitrària i imprecisa l'eventual perjudici moral, el qual tampoc ha estat justificat en cap de les dues resolucions objecte d'empara.

- Entén que donar suport a la pretensió de la querellant com fa la jurisdicció ordinària és absurd i li genera indefensió. Des d'aquesta òptica, les resolucions judicials dictades són il·lògiques, no raonables i particularment arbitràries. I també sosté que aquestes vulneracions de drets fonamentals deriven de les accions promogudes en el marc d'un afer d'agressió sexual soferta i que l'embargament afecta especialment al seu àmbit econòmic i social. Afegeix que la decisió d'admetre l'embargament és contrària a l'esperit i a la protecció de la Llei 1/2015, per a l'erradicació de la violència de gènere, així com al Conveni d'Istanbul.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li els autes impugnats, que la reposi en el seu dret i que retrotregui les actuacions davant la Batllia per tal que dicti una nova resolució fonamentada en Dret. Així mateix, cas que es desestimi la seva pretensió, sol·licita que no se li faci una expressa imposició de les costes causades.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- El Tribunal de Corts declara que el batlle instructor ha donat lloc a la mesura d'embargament preventiu segons l'article 94 del Codi penal i dels articles 47, 112 i 116 del Codi de procediment penal.

- Exposa que l'apel·lant té raó quan al·lega que els articles 116 i 119 del Codi de procediment penal no son d'aplicació al cas concret, però constata que l'aute apel·lat es fonamentava també en els articles 47 i 112 del Codi de procediment penal, els quals possibiliten l'embargament de drets o de crèdits de la querellada per respondre de l'eventual responsabilitat civil.

- En el considerant segon analitza els pressupòsits de les mesures cautelars: *fumus boni iuris* i *periculum in mora*. El primer es compleix amb el pronunciament de l'aute de processament envers la querellada, en què es constata l'existència d'indicis de criminalitat, i, el segon, es deriva del temps transcorregut des de la presentació de la querella amb la voluntat de reclamar i del fet que la insolvència de la recurrent està acreditada a les actuacions penals i en el seu processament.

- Per aquests motius, desestima el recurs d'apel·lació i confirma l'aute d'embargament cautelar, dictat per la Batllia.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd i no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. L'admissió d'un recurs d'empara exigeix complir amb uns pressupòsits d'acreditació de la legitimació (articles 36 i 87 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional), amb uns pressupòsits formals (articles 36 i 88 de la mateixa Llei) i amb uns altres pressupòsits objectius, alhora que el recurs ha d'estar dotat del necessari contingut constitucional.

Correspon ara examinar si en aquest recurs d'empara, com exigeix l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, les infraccions denunciades posseeixen el necessari i suficient contingut constitucional, atès que si manquen manifestament d'aquest, el recurs no pot ser admès a tràmit.

3.3. El cànon de constitucionalitat respecte de l'exigència de motivació i del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret ha estat explicitat en reiterades ocasions per aquest Tribunal.

Així, ens hem pronunciat diverses vegades sobre el deure de motivació (veg. per ex. la sentència del 2 d'abril del 2012, recaiguda en la causa 2011-37-RE, la sentència del 12 d'octubre del 2018, recaiguda en la causa 2018-21-RE, la sentència del 9 de setembre del 2019, recaiguda en la causa 2019-34-RE, i, la sentència del 13 de juny del 2022, pronunciada en la causa 2022-18, 20 i 21-RE).

La doctrina del Tribunal Constitucional ha estat constant en destacar que el deure de motivar les resolucions judicials, no només present a l'article 10, sinó també a l'article 86.2 de la Constitució ("*2. En tot cas, les sentències seran motivades, fonamentades en l'ordenament jurídic i notificades fefaentment*"), deriva de la necessitat que els jutges expliquin el raonament emprat per tal que els justiciables puguin entendre els motius pels quals les seves pretensions han estat totalment o parcialment rebutjades.

La motivació és una conseqüència de la bona administració de Justícia (veg. la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans recaiguda en la causa *García Ruiz c/ Espanya*, GC núm. 30544/96, del 21 de gener de 1999, §26), alhora que requereix que es recolzi en criteris objectius derivats del dret. A més, i no es pot oblidar, la motivació de les resolucions judicials i, per tant, l'explicitació de l'aparell argumentari per acollir o refusar les pretensions de les parts és aquell que possibilita que els tribunals superiors, els quals han de resoldre els recursos contra les resolucions judicials, puguin conèixer les raons en què s'ha fonamentat l'òrgan judicial *a quo* en la seva resolució.

Per últim, però no menys important, el Tribunal Europeu dels Drets Humans ha assenyalat que la motivació ha de contenir una exigència de rigor i de qualitat. I, en aquest sentit, s'han equiparat a les denegacions de justícia aquelles fonamentacions estàndards, esquelètiques o vagues (veg. la sentència recaiguda en la causa *Georgiadis c/ Grècia*, núm. 21522/93, del 29 de maig de 1997, §42-43, i la sentència recaiguda en la causa *Higgins c/ França*, núm. 134/1996/753/952, del 19 de febrer de 1998, §42-43).

3.4. El cànon de constitucionalitat en matèria de l'obtenció d'una decisió fonamentada en Dret determina que el Tribunal Constitucional només pot considerar que s'ha produït aquest dèficit quan la resolució judicial dictada es fonamenta en arguments o en una valoració probatòria absurda,

contrària a la lògica o a la raó o amb patents errades materials.

La Secció d'Instrucció 2 de la Batllia argumenta que l'article 94 del Codi penal estableix que tota persona responsable penalment ho és civilment si se'n deriven danys i perjudicis i que, d'acord amb l'article 112 del Codi de procediment penal, el batlle pot procedir a l'embargament o al segrest de béns o de crèdits. A continuació, exposa que en el procediment penal es poden adoptar mesures cautelars adreçades a prevenir l'eficàcia de la sentència que es pugui dictar i evitar les conseqüències d'una eventual insolvència de la part querellada.

Analitza els pressupòsits de la mesura cautelar, *fumus boni iuris* i *periculum in mora*, i sosté que existeixen indicis de criminalitat de la querellada que motiven l'adopció de la mesura per assegurar l'eventual responsabilitat civil, alhora que, en un dels resultants de la resolució, recull l'informe del Ministeri Fiscal que no s'oposa a la mesura, atesa la situació d'insolvència de la querellada.

El Tribunal de Corts declara que l'òrgan judicial instructor, malgrat citi els articles 116 i 119 del Codi de procediment penal, fonamenta l'adopció de la mesura cautelar en els articles 47 i 112 del Codi de procediment penal, de manera que des d'aquesta òptica no es pot efectuar cap retret a la motivació de les resolucions de la jurisdicció ordinària.

En segon terme, el Tribunal de Corts analitza la procedència dels requisits per a l'adopció d'una mesura cautelar. Quant al *fumus boni iuris*, constata que el 19 d'abril del 2023, la querellada va ser processada per un presumpte delictes de calúmnia. Aquests indicis de criminalitat, apreciats també pel batlle instructor, justifiquen la concurrència d'aquest pressupòsit.

Respecte del *periculum in mora*, constata que el transcurs del temps des de la presentació de la querella, el 13 de setembre del 2021, i la insolvència de la querellada, permet entendre que també concorre aquesta segona exigència.

3.5. D'això que s'ha exposat, a diferència d'allò que afirma la recurrent en empara, es pot concloure que la decisió del Tribunal de Corts, que confirma i desenvolupa la de la Batllia d'Instrucció, compleix amb el cànon de motivació. Així, analitza el compliment dels dos pressupòsits de la mesura cautelar d'embargament en el cas concret i en funció de les circumstàncies concurrents -indicis de criminalitat i insolvència de la querellada- i conclou a la procedència de l'embargament.

I aquesta fonamentació és lògica, raonable i no pot ser titllada d'arbitrària. No obsta a l'adopció de la mesura cautelar que la responsabilitat civil encara no hagi estat fixada, atès que caldrà que es consideri que la querellada hagi comès el delictes que se li imputa, i que es concreti econòmicament el perjudici sofert.

I tampoc pot ser acollida l'al·legació, ja reiterada en diversos recursos d'empara davant d'aquest Tribunal Constitucional, que l'adopció de la mesura cautelar vulnera els drets de la recurrent i és contrària a l'esperit i a la protecció de la Llei 1/2015, per a l'erradicació de la violència de gènere, així com el Conveni d'Istanbul. I no pot ser estimada perquè estem en el marc d'una instrucció derivada d'un presumpte delictes de calúmnia comès per la recurrent i no en el marc d'una situació de violència de gènere, alhora que aquest argument no va ser ni tan sols enunciat en el recurs d'apel·lació que es va interposar contra la resolució de la Batllia d'Instrucció.

3.6. Dels anteriors fonaments de dret, es desprèn que el recurs d'empara presenta una carència manifesta de contingut constitucional, per la qual cosa ha de ser inadmès a tràmit (arg. article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2024-15-RE interposat per la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça contra l'aute del 22 de desembre del 2023, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 15 de febrer del 2024, dictat pel Tribunal de Corts.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, a la Batllia, al Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 15 d'abril del 2024.

Jean-Yves Caullet Joan Manel Abril Campoy

President Vicepresident

Dominique Rousseau Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat Magistrat